

Parlamendile pakutavad teenused Soome ja Eesti parlamendiraamatukogus

Kristiina Hakala (RiTo 16), Eduskunna raamatukogu juhtiv infospetsialist

Tiina Tammiksalu (RiTo 16), Rahvusraamatukogu parlamendiinfo keskuse infospetsialist

Enamikus riikides, sealhulgas Soomes, on parlamendiraamatukogu parlamendi alluvuses, mõnes riigis, ka Eestis, täidab parlamendiraamatukogu funktsioone rahvusraamatukogu.

Soome ja Eesti parlamendiraamatukogud erinevad oma kujunemisloo, suuruse ja kogude poolest, kuid neil on üks ja seesama eesmärk: rahuldada seadusandjate infovajadust. Eduskunna raamatukogu on ajaloo keerdkäikudest hoolimata tegelnud parlamendi infoteenindusega juba rohkem kui sada aastat, seetõttu anname artiklis kõigepealt ülevaate Soome parlamenditeenindusest.

Parlamendiraamatukogu Soomes

Soome Eduskunna raamatukogul täitus tänavu 135 aastat. 1872. aastal asutas Seisuste Maapäev arhiivi ja raamatukogu, et need kannaksid hoolt dokumentide eest. Seega loodi raamatukogu juba enne ühekojalise Eduskunna sündi. Maapäeva raamatukogu ja arhiivi asutamine sai hoogu sellestki, et oma parlamendidokumente annetasid Soomele Rootsi ja mõni aasta hiljem ka Taani. Eduskunna raamatukogu ulatuslik teiste riikide parlamendidokumentide kogu ongi alguse saanud raamatukogu asutamisest ning see moodustab märkimisväärse osa kogudest.

Esialgul tegutses raamatukogu ajutistes ruumides, muu hulgas Rüütelkonna hoones, oma ruumid sai ta 1891. aastal valminud Seisuste majas. 1922. aastal muudeti raamatukogu nimi Eduskunna raamatukoguks ning 1931. aastal kolis see koos parlamendiga uude hoonesse.

Soome parlamendi liikmed on alati pooldanud, et parlamendiraamatukogu oleks kõigile avatud. 1908. aastal tehti vastav taotluskiri ning 1913. aasta põhikirja järgi muutus raamatukogu avalikuks õigus- ja ühiskonnateaduste erialaraamatukoguks. Juba siis määrati raamatukogule juhtimise ja järelevalve tarvis eriline volikogu, mida hiljem hakati kutsuma praeguse nimega – Eduskunna raamatukogu juhatus. 1908. aastast pärineb ka otsus, et parlamendidokumendid jagatakse piirkondlikele raamatukogudele, tänapäeva maakonnaraamatukogudele. Nii kaugest ajast on pärit põhimõte teha istungjärgudel koostatud dokumendid kõigile kergesti kättesaadavaks Eduskunna raamatukogus, teistes raamatukogudes ja nüüd ka Internetis.

Esimene Eduskunna raamatukogu seadus võeti vastu 1948. aastal. Selle kohaselt oli raamatukogu Eduskunnale alluv avalik institutsioon, mida juhtis viieliikmeline juhatus.

Kogud ja arhiiv

Eduskunna raamatukogus on lisaks suurele perioodiliste väljaannete kogule ligikaudu 500 000 raamatut. Pidevalt lisandub elektroonilisi teavikuid. Kogude komplekteerimise aluseks

on toetada parlamendi liikmete tööd nii palju kui võimalik. Eduskunna raamatukogu kogudes on infot seaduste ja õigussüsteemide kohta, seadustikke, teisi õigusakte, kohtulahendeid ja juriidilist kirjandust nii Soomest kui ka teistest riikidest.

Teiseks on teavikuid Soome ühiskonna, Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste organisatsioonide kohta. Ka sellised valdkonnad nagu ajalugu, poliitika, rahvusvahelised suhted ja majandus on hästi esindatud.

Eduskunna raamatukogu on mitmete rahvusvaheliste organisatsioonide (Euroopa Liit, ÜRO, Euroopa Nõukogu, OECD, WTO) depooramatukogu. Märkimisväärse osa kogudest moodustavad ametlikud väljaanded.

Kolmas oluline valdkond on loomulikult Soome parlamenti ja selle tööd puudutav info, samuti parlamentarism, esindusdemokraatia jms. Kogu Eduskunna tööga seotud info säilitamine ja vahendamine, samuti teiste riikide parlamendidokumentide säilitamine on Soomes Eduskunna raamatukogu ülesanne.

Eduskunna raamatukogu kogud on nn Eduskunna klientide kasutuses terves ulatuses. Kogude säilitamine ja kättesaadavaks tegemine on loomulikult ka teistele lugejatele pakutavatest teenustest kõige tähtsam. Kogude kasutamist hõlbustab andmebaas Selma, mis on kättesaadav Internetis.

Eduskunna arhiiv on osa Eduskunna raamatukogust. Eduskunna arhiivi materjalid on kättesaadavad nii parlamendi liikmetele kui ka teistele lugejatele. Arhiivis säilitatakse parlamendidokumente ja erikogusid. Seal asuvad ka Seisuste Maapäeva ja ühekojalise Eduskunna algupärased dokumendid 1863. aasta Seisuste Maapäevast alates. Suur osa materjalist on kasutatav mikrofilmidel või -fiššidel, parlamendidokumendid on lisaks kättesaadavad trükiversioonina. Ka Eduskunna juhtimisdokumendid on arhiivis.

Eduskunna raamatukogu keskseid eesmärke on juba kaua aega olnud fotode süstemaatiline kogumine, korrastamine ja säilitamine. Praegu on käsil fotodele sobiva registreerimis- ja säilitamissüsteemi loomise projekt. Et fotod on väärtuslik materjal, on eriti tähtis Eduskunna ajaloo algusaegadest säilinud fotode korrastamine, samuti uute fotode säilitamine ja ennekõike head otsinguvõimalused fotode leidmiseks.

Teenused

Eduskunna raamatukogu on avatud kõigile, kuid selle põhikliendid on parlamendi liikmed ja nende abid, Eduskunna ametnikud ja valitsus. Raamatukogu on ja peab olema kogu parlamendi kasutada, pikaajaliste kogemuste tõttu tuntakse parlamendi liikmete vajadusi hästi. Abide töö toetamine on seejuures samuti tähtis.

Raamatukogu töötajad abistavad nii raamatukogu kui ka kogude kasutamisel. Teavikuid, mida raamatukogus ei ole, tellitakse parlamendiklientidele raamatukogudevahelise laenutuse (RVL) kaudu. Raamatukogu koostab kogudesse saabunud uudiskirjanduse nimestikku ja võtab vastu ettepanekuid uute teavikute hankimiseks, saadab oma tuumikklientidele nende

soovil ajakirjade sisukordi ja soovi korral ka artiklite terviktekste. Eduskunna perioodikalugemissaalis on peale ajalehtede ka valdavalt parlamendi liikmetele mõeldud eriline kogu, kuhu hangitakse uusimat ilukirjandust, mida saab koju laenutada.

Parlamendi liikmetele suunatud teenuste hulka võib arvata infovahetuse tavakodanikele Eduskunna töö ja vastuvõetud õigusaktide kohta. Selle teenuse eest vastutab Eduskunna pressi- ja infoosakond ning raamatukogu on osaline erinevates tegevustes, alates kodanikele mõeldud infopunkti ehk Kodanikuinfo teenindamisest ning lõpetades osalemisega messidel ja avalike ürituste läbiviimisel. Raamatukogu pädevusest ja kliendikesksusest on kasu kogu Eduskunna hõlmavates ettevõtmistes.

Algul tegeles Eduskunna raamatukogu peamiselt raamatute laenutamisega, 20. sajandi keskel hakati pakkuma ka kirjandus- ja allikmaterjalide teenust. Püsiv infoteenistus sai alguse 1957. aastal. Suurem muutus toimus 1975. aastal, kui infoteenistus viidi raamatukogu alluvusest Eduskunna Kantselei alluvusse. Sellest alates pakuti infoteenindust kahes kohas, raamatukogus ja kantselei infoteenistuses. Raamatukogu teenindas kõiki lugejaid, aga Eduskunna klientidele oli see teenus osaliselt dubleeriv, sest küsimustele vastati päringu kohaselt mõlemalt poolt. Raamatukogus oli kasutusel ka nn oma raamatukoguhoidja süsteem, mille kohaselt määrati igale parlamendi liikmele tema kontaktisik. Teenust kasutati vahelduvalt: osa parlamendi liikmeid ei vajanud seda, osa kasutas kontaktisiku abi kirjanduse hankimiseks või parlamenditöö kohta infot otsides. Mõned parlamendi liikmed kasutavad seda kontakti siiani, ehkki organisatsiooniuuenduste käigus süsteemist endast loobuti.

Selge tööjaotuse infoteenistuse ja raamatukogu vahele tõi organisatsioonireform 2001. aastal. Eduskunna Kantseleis loodi info- ja pressiosakond, mis on Eduskunna peasekretäri otseses alluvuses. Uue osakonna moodustavad Eduskunna raamatukogu, siseinfoteenistus ja parlamendiinfoteenistus. Organisatsioonireformi käigus tehtud tööjaotuse kohaselt teenindab infoteenistus – uue nimega siseinfoteenistus – Eduskunna kliente, raamatukogu rahuldab parlamendiväliste klientide infovajadused. Eduskunna raamatukogu kogude ja arhiivi osas teenindab raamatukogu ka Eduskunna kliente. Selle reformi tõttu muutus Eduskunna raamatukogu staatus oluliselt, sest enne ei olnud ta nii kindlalt Eduskunna Kantselei alluvuses olev üksus. Muutus sätestati uues Eduskunna raamatukogu seaduses ja põhikirjas.

E-teenused

Eduskunna raamatukogu kodulehel www.eduskunta.fi/kirjasto on palju viiteid elektroonilistele infoallikatele ja juhiseid nende kasutamiseks. Mitmeid raamatukoguteenuseid võivad nii parlamendi liikmed kui ka teised lugejad kasutada Interneti vahendusel.

Eduskunna raamatukogu kogude andmebaasi Selma abil saavad parlamendi liikmed ja teised kliendid oma tööruumist või koduarvutist tellimusi teha. Selmast saab otsida infot ka Soomes ilmunud õiguskirjanduse kohta. Selma kasutamist toetab Eduskunna raamatukogu märksõnastik EKS, mis sisaldab märksõnu parlamendiinfo, õigusinfo ja ühiskonnateaduste

valdkonnas. Märksõnastik on soomekeelne, mõeldud sisu kirjeldamiseks ja infootsinguks. Põhiterminitel on rootsi- ja ingliskeelsed vasted. Eduskunna raamatukogu koostab ka teemavärvavat ELKI, mis sisaldab valiku Interneti-linke õiguse, poliitika, juhtimise ja Euroopa Liidu valdkonnast. Nii nagu ELKI, on ka EKS ja Selma kõigile Eduskunna raamatukogu klientidele Internetis kättesaadav.

Koolitus ja siseinfoteenistus

Eduskunna raamatukogu töötajad on väga pädevad õiguse ja ühiskonnateaduste infoallikate valdkonnas. Raamatukogu korraldab koos siseinfoteenistusega koolitust Eduskunna klientidele Interneti-allikate kohta. Teatud kursused toimuvad igal kevadel ja sügisel ning vajaduse korral korraldatakse koolitust uutel teemadel või antakse parlamendi liikmetele personaalset nõu. Peale selle korraldab Eduskunna raamatukogu kõigile lugejaile avatud infohalduse koolitust, soovi korral saavad selles osaleda ka riigiametnikud, raamatukogutöötajad, üliõpilased ja teised huvilised.

Eduskunna info- ja pressiosakonna alluvuses olev siseinfoteenistus hoolitseb parlamendi liikmete ja teiste Eduskunna klientide infoteeninduse eest. Teenused võib jagada nelja valdkonda. Infoteenistus hangib Eduskunna tööks vajaminevat infot eri valdkondade ekspertidelt, esindusorganisatsioonidelt ja kodanikuühendustelt, Euroopa Liidu institutsioonidelt, teiste riikide parlamentidelt jne. Infoteenistus salvestab kodumaiste televisioonikanalite põhiuudiste ja päevakajalised saated. DVD-salvestisi säilitatakse neli nädalat ja neid saavad Eduskunna kliendid laenutada. Soovi korral salvestatakse ka teiste televisioonikanalite uudiseid ja päevakajalisi saateid. Mediaseiret tehakse Euroopa Liidu ja vajaduse korral teistelgi teemadel. Eduskunna sisevõrgus on infoteenistuse Interneti-allikate andmebaas, mis sisaldab 1400 linki ja on seotud Eduskunna komisjonide valdkondadega. Lisaks on andmebaasis viited uudisteportaalidele, veebilehtedele ja perioodiliste väljaannete arhiividele. Osa linke on tasuta, tasulisi Interneti-allikaid hangib siseinfoteenistus osaliselt koos Eduskunna raamatukoguga.

Infoteenistus korraldab koos Eduskunna raamatukoguga infohalduse koolitusi. Koolitusi korraldatakse muu hulgas parlamendidokumentide otsingu, uudiste, päevakajalise info otsingu, statistiliste andmete, euroliidu ja rahvusvaheliste organisatsioonide dokumentide infoallikate kohta. Koolitustel keskendutakse eriti Internetis kättesaadavatele allikatele. Siseinfoteenistus pakub ka huvilistele personaalset koolitust.

Juubeliväljaanded ja projektid

Soome parlament tähistas 2006. ja 2007. aastal ühekojalise rahvaesinduse 100. aastapäeva. Korraldati palju üritusi – pidulikke istungeid, seminare, näitusi, kultuuriüritusi –, anti välja raamatuid, nagu 12-osaline raamatusari “Suomen eduskunta 100 vuotta”. Projektide teostamisel on palju abi olnud Eduskunna arhiivis leiduvast materjalist parlamendi tegevuse ja selle ajaloo kohta. Peale arhiivimaterjalide kasutamise on Eduskunna raamatukogu osalenud 100. aastapäeva tähistamisel peamiselt raamatuprojektidega. Ühte väljaandesse koguti parlamendi istungjärkude avaistungeil saja aasta jooksul peetud kõned ning 1907. aastal valitud esimese ühekojalise parlamendi liikmete elulooandmed.

Kultuuri seisukohast tähtis projekt on parlamendi liikmete kirjutatud raamatute koondamine erikollektsiooni. Arkadia–kogu sisaldab parlamendi liikmete poliitikast ja parlamenditööst kirjutatud raamatuid esimesest ühekojalisest parlamendist alates. Selle koguga tahetakse esile tõsta kirjaliku kultuuri tähtsust Soome parlamendi liikmete jaoks. Kogu eesmärk on uuringutele kaasa aidata ja näidata, millised on parlamendi liikmed kirjutajate ja lugejatena. Kogusse lisandub kogu aeg uute parlamendi liikmete kirjutatud teoseid.

Eduskunna raamatukogul on ka oma väljaanded, nagu sari “Eduskunnan kirjaston tutkimuksia ja selvityksiä”. Sarjas on välja antud kirjanduse ja Interneti–teenustega seotud trükiseid. Paljud raamatukogutöötajad on seal avaldanud erialaseid kirjutisi.

Parlamendiraamatukogu Eestis

Eesti parlamendiraamatukogu alguseks võib pidada 21. detsembrit 1918, kui Eesti Vabariigi Ajutine Valitsus võttis vastu otsuse Riigiraamatukogu asutamisest. Esmalt oli Riigiraamatukogu küll rohkem valitsuse raamatukogu, kuid paarikümne aasta jooksul kujunes sellest tüüpiline parlamendiraamatukogu. Riigiraamatukogu esimene tööruum oli tuba Toompea lossi kolmandal korrusel. Algul võisid raamatukogu kasutada vaid parlamendi ja valitsuse liikmed ning riigiasutuste töötajad, eraisikud ainult raamatukogu juhataja loal. Juba esimestel aastatel hakkas raamatukogu saama Eesti trükiste sundeksemplari ja sõlmiti suhted teiste riikide raamatukogudega. Riigiraamatukogu kogud kasvasid jõudsalt ja 1925. aastal kavandati raamatukogu ruumipuuduse tõttu Toompea lossile isegi juurdeehitist.

Riigiraamatukogu aastapäeva tähistati viimast korda 1944. aastal. Uuesti tähistati seda aastapäeva 1988. aasta detsembris. Eesti Rahvusraamatukogu kui Riigiraamatukogu õigusjärglase staatus parlamendiraamatukoguna taastati 1989. aastal. 1. septembril 1991 avati Toompea lossis parlamendi lugemissaal.

Rahvusraamatukogu seaduses on sätestatud Eesti Rahvusraamatukogu ülesanded parlamendiraamatukoguna, selleks on Riigikogule, Riigikogu Kantseleile, Vabariigi Valitsusele, ministriumidele ja Riigikantseleile informatsiooni hankimine, samuti selle säilitamine, töötlemine, analüüsimine ja kättesaadavaks tegemine ning teavikute koostamine ja kirjastamine. Neid ülesandeid täidab Rahvusraamatukogus parlamendiinfo keskus (PIK) koostöös raamatukogu teiste osakondadega. Nimetatud infokeskuse töötajad tegelevad otseselt päringutele vastamise, infoallikatega varustamise ja parlamendiväljaannete koostamisega. Parlamendiraamatukogu funktsioonidele lisaks täidab Rahvusraamatukogu ka humanitaar- ja sotsiaalteaduste raamatukogu ülesandeid. Peale põhiseaduslike institutsioonide teabeteeninduse pakub Rahvusraamatukogu ühiskonnateaduste ning õiguskirjanduse ja rahvusvaheliste organisatsioonide lugemissaalis infoteenindust kõigile.

Rahvusraamatukogu juhtimisega on seotud ka parlamendi liikmed. Rahvusraamatukogu kõrgeim organ on nimelt seitsmeliikmeline Rahvusraamatukogu nõukogu, kuhu Riigikogu nimetab Riigikogu kultuurikomisjoni ettepanekul neli Riigikogu liiget. Nõukokku kuulub ka Riigikogu Kantselei direktor.

Rahvusraamatukogu kogud

Raamatukogu süda on tema kogud. Parlamendiraamatukoguna on Rahvusraamatukogu ülesanne õigus-, ajaloo- ja politoloogiaalase kirjanduse, samuti muude ühiskonnateaduslike teavikute ning õigusaktide komplekteerimine ja andmebaaside loomine. Kogude täiendamisel arvestatakse alati parlamendi liikmete ja riigiametnike ettepanekutega. Rahvusraamatukogus on välja kujunenud ulatuslik õiguskirjanduse kogu, mille loomisel on lähtunud just seadusandja vajadustest. Komplekteerimisel on suurem rõhk teiste riikide parlamentide dokumentide ning õigusaktide, eriti Eesti lähiriikide ja samas õigussüsteemis olevate riikide juriidilise kirjanduse hankimisel. Humanitaar- ja sotsiaalteaduste raamatukoguna on ka nende valdkondade teavikud võimalikult hästi esindatud. Et Eestis täidab parlamendiraamatukogu ülesandeid Rahvusraamatukogu, siis on parlamenditeeninduseks kasutatavad kõik tema kogud, mille suurus oli 2006. aastal 3,33 miljonit teavikut.

Parlamendiraamatukoguna on Rahvusraamatukogu praegu 14 rahvusvahelise organisatsiooni (ÜRO, ILO, IMF, UNESCO jt) hoiuraamatukogu. Oma väljaandeid saadavad mitmed rahvusvahelised organisatsioonid: NATO, EFTA, UNICEF jt. Seetõttu on nende organisatsioonide dokumendid ja väljaanded õiguskirjanduse ja rahvusvaheliste organisatsioonide lugemissaali abil hästi kättesaadavad, eriti vajalikuks on see osutunud statistiliste ja võrdlevate andmete saamisel eri riikide kohta. Rahvusraamatukogu on ka Euroopa Liidu depooraamatukogu, Euroopa Liidu teemalised teavikud asuvad Euroopa Liidu infokeskuses. Eurooliiduteemaliste päringute lahendamisel on suur abi Euroopa Liidu lugemissaalis leiduvatest trükistest ja infokeskuse töötajate oskusteabest.

Parlamendi lugemissaal

Parlamendi liikmeid ja Riigikogu Kantselei ametnikke teenindatakse vahetult Toompea lossis asuvas parlamendi lugemissaalis. Parlamendi lugemissaalis on avariilulitel ligikaudu 6000 trükist, peamiselt teatmeteosed ja nn parlamendivaldkondadesse nagu õigus, poliitika, majandus, ajalugu ja statistika kuuluvad teavikud. Kogu uuendatakse pidevalt infovajaduse muutumise järgi. Poliitikud peavad olema kursis päevauudistega nii maakondades, Eestis tervikuna kui ka välismaal toimuvaga, seetõttu on parlamendi lugemissaalis kõik Eesti maakonnalehed, üleriigilised päevalehed ja nädalalehed ning valikuliselt Eestis ilmuvaid ajakirju. Tutvuda saab oluliste välisajalehtede ja välisajakirjade viimaste numbritega.

Parlamendi lugemissaalis saavad rahvaesindajad ja kantselei ametnikud esitada päringuid, tellimusi infootsinguks, valikteadistuseks, kirjandusnimestike koostamiseks ja koopiade valmistamiseks, samuti tööks vajalikke trükiseid koju laenutada. Parlamendi lugemissaalis vahetub igal nädalal näitus Rahvusraamatukokku saabunud uutest Eesti raamatutest. Valikuliselt on eksponeeritud välismaalt hangitud kirjandus.

Töö eripära tõttu võib parlamendi lugemissaali kasutajail tekkida vajadus teavikute järele, mida Rahvusraamatukogus ei ole. Sellisel juhul on alati võimalik kasutada raamatukogudevahelise laenutuse (RVL) abi ning tellida vajaminevaid trükiseid nii teistest Eesti raamatukogudest kui ka välismaalt. Seda teenust kasutatakse päris palju.

E-teenused ja -väljaanded

Õiguspäringute lahendamisel on tänapäeva parlamenditeeninduses väga olulisel kohal elektroonilised andmebaasid. Paljuski seadusandliku kogu liikmete infovajadusi arvestades on Rahvusraamatukogu ostnud mitmeid õiguse ja ühiskonnateaduste valdkonna andmebaase. Parlamendi arvutivõrgus on kättesaadav multidistsiplinaarne välisajakirjade andmebaas ProQuest, parlamendi lugemissaali vahendusel on võimalik kasutada EBSCO-t ning mõningaid teisi litsentsiandmebaase. Internetis on kõigile kättesaadav Rahvusraamatukogu koostatav Eesti ajakirjanduses ilmunud humanitaar- ja sotsiaalvaldkonna artiklite bibliograafiline andmebaas ISE. Et parlamendiraamatukogu ülesanne on ka õigusbibliograafia koostamine, siis koostatakse parlamendiinfo keskuses Bibliographia Iuridica Estonica (BIE), kust võib leida infot aastail 1918–1944 ja aastast 1991 Eestis ilmunud õiguskirjanduse kohta.

Parlamenditeenindust hõlbustab ka Rahvusraamatukogu kodulehe teemavärv. Selle abil on valdkondade kaupa kättesaadavad Internetis leiduvad andmebaasid, elektroonilised väljaanded ning olulisemad ja usaldusväärsemad veebilehed.

Tavapärasele raamatukoguteenustele lisaks pakutakse spetsiaalselt parlamendile suunatud infoteenuseid. Näiteks koostatakse parlamendiinfo keskuses väljaannet “Riigikogu liikmete kirjutised”, mis saadetakse kolm korda aastas e-posti teel Riigikogu liikmetele ja mis on kumuleeruvalt olemas ka elektroonilise väljaandena raamatukogu kodulehel. Uue parlamenditeenusena hakkas infokeskus 2007. aastal koostama väljaannet “Nädal üleriigilistes ajalehtedes”. Nimestik koondab nädala jooksul üleriigilistes päevalehtedes ja olulisemates nädalalehtedes ilmunud Riigikogu liikmete, ministrite ja Euroopa Parlamendi liikmete artikleid, intervjuusid ja kommentaare. Artiklite juures on lingid täistekstile, kui see on Internetis olemas. Väljaanne saadetakse igal teisipäeval e-postiga Riigikogu liikmetele ja Riigikogu Kantselei ametnikele. Samalaadset väljaannet “Nädal maakonnalehtedes” on koostatud juba paar aastat. Mõlemad väljaanded on kättesaadavad ka Riigikogu sisevõrgus. E-posti teel saadetakse Riigikogu liikmetele ja ametnikele ka Rahvusraamatukogus koostatavaid referaatväljaandeid Summaria Iuridica, Summaria Europensia ja Summaria Socialia ning uudiskirjanduse nimestikke.

Koostöö Riigikogu Kantseleiga

Rahvusraamatukogu teeb tihedat koostööd Riigikogu Kantselei osakondadega. Koos pressi- ja infoosakonnaga korraldatakse parlamendihooes näitusi, näiteks 2006. aastal “Iseseisvust taastamas” ja 2007. aastal “Riigikogu tuli taas kokku”. Koostööd tehakse ka parlamendi tööd kajastavate väljaannete koostamisel, nagu “Riigikogu kroonika”, “Riigikogu teatmik”, Riigikogu koosseisu kajastav voldik, Riigikogu liikmete biograafiaid sisaldav “101 lühielulugu”, kogumikud “Riigikogu VII, VIII ja IX koosseis: statistikat ja kommentaare” ning “Riigikogu X koosseis: statistikat ja ülevaateid”. Parlamendiinfo keskus korraldab koos Riigikogu Kantselei majandus- ja sotsiaalinfo osakonnaga parlamendis kasutajakoolitust, kus õpetatakse koolitusest huvitatud parlamendi liikmetele ja kantselei töötajatele infootsingut raamatukogu ja teistest andmebaasidest, tutvustatakse erinevaid teenuseid ja väljaandeid.

Parlamenditeeninduse ühisjooni

Soome ja Eesti parlamendiraamatukogul on head koostöösuhted. Vahetatakse väljaandeid, küsitakse nõu päringuküsimuste lahendamisel ja käiakse teineteisel külas uusi ideid saamas. Enamasti on küll eestlased käinud oma põhjanaabritelt õppust võtmas. Nii külastas juba 1922. aasta mais Riigiraamatukogu tollane juhataja Nikolai Päts Soome Eduskunna raamatukogu, et tutvuda selle komplekteerimispõhimõtete ja töökorraldusega.

Ehkki Rahvusraamatukogu on parlamenditeenindusega tegelnud ligi paarkümmend aastat ja Eduskunna raamatukogu üle saja aasta, tundub siiski, et parlamendile pakutavad teenused on üldjoontes ühesugused. Mõlemale raamatukogule on iseloomulik, et teenused muutuvad pidevalt, sest ka seadusandjate infovajadused muutuvad. Tehnoloogia areng sunnib raamatukogusid ajaga kaasas käima. Infotehnoloogia arengu tulemusena on parlamenditeeninduses näiteks ajaleheväljalõiked – paljudes parlamendiraamatukogudes palju aastaid traditsiooniline parlamendile pakutav teenus – asendatud artiklite elektrooniliste andmebaasidega. Paberkoopiate asemel eelistatakse tihti arvutisse skaneeritud teksti. Osa parlamenditeenuseid on siirdunud ainult Internetti, nagu võrguväljaanded. Samuti on tavaline, et järjest rohkem infopäringuid esitatakse e-posti teel. Ka vastused saadetakse enamasti e-posti kaudu, seega käibki parlamenditeeninduses suur osa suhtlusest klientidega virtuaalsel teel.

Kasutatud kirjandus

Eduskunnankirjasto = Riksdagsbiblioteket = Library of parliament: 1871– 1972–1992 (1993). Helsinki: Eduskunnan kirjasto.

Eduskunnan kirjasto: [eduskunnan sisäinen esite] (2004). Eduskunnan kirjasto.

Eduskunnankirjasto: [yleisesite] (2006). Eduskunnan kirjasto.

Eduskunnan kirjasto 2003: Kokoelmistaan kirjasto tunnetaan (2004). Eduskunnan kirjasto.

Eduskunnan tietopalvelu 50 vuotta: 9.1.2006 (2006). Eduskunta.

Eesti Rahvusraamatukogu. – www.nlib.ee

Eesti Rahvusraamatukogu 80 (1998). Artiklite kogumik. Koost A. Nuut. Tallinn: Eesti Rahvusraamatukogu.

Eesti Rahvusraamatukogu: parlamendi lugemissaal. [Voldik]. 2007.

Eesti Rahvusraamatukogu seadus. – Riigi Teataja I 1998, 34, 488; 2002, 35, 218; 2006, 12, 80.

Laaksovirta, T. H. (2007). Eduskunnan virallinen tiedonvälitys. – Suomen eduskunta 100 vuotta. 10. Ensimmäinen ja neljäs valtiomahti. Helsinki: Edita, s 116–218.

Lotman, P. (1988). Parlamendiraamatukogust rahvusraamatukoguks. 1. osa. Eesti Vabariigi Riigiraamatukogu 1918–1940. Tallinn: Valgus.

Tietopalvelu: [eduskunnan sisäinen esite] (2007). Eduskunta.